

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ημερομηνία: Κυριακή 31 Μαρτίου 2013

Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- A1¹.** Ο νέος πάντα έχει την τάση να ακολουθεί πρότυπα. Αυτό είναι απόλυτα φυσιολογικό διότι, μη έχοντας διαμορφώσει ακόμη την προσωπικότητά του, ψάχνει να βρει αξιομίμητες συμπεριφορές. Ένας χώρος που αποτελεί δεξαμενή προτύπων είναι ο χώρος του αθλητισμού. Σύμφωνα με τη συγγραφέα, οι αθλητές και ειδικά οι κορυφαίοι θεωρούνται ιδάλματα για τους νέους καθώς συνδυάζουν μια εξαιρετικά δυναμική και ελκυστική προσωπικότητα. Επιπλέον, πρεσβεύουν υψηλά ιδανικά όπως το «ευ αγωνίζεσθαι» και ο σεβασμός προς τον αντίπαλο ανεξαρτήτως εθνικών, πολιτιστικών, θρησκευτικών, πολιτικών και ατομικών διαφορών. Τα ιδανικά αυτά προσελκύουν τους νέους και, όταν υιοθετούνται, έχουν θετικό αντίκτυπο τόσο στα άτομα όσο και στην κοινωνία γενικότερα.
- A2².** Οι παραολυμπιακοί αγώνες αποτελούν αγώνα νίκης της επιμονής και θέλησης του ανθρώπου να αρθεί πάνω από τις δυσκολίες που προκαλούν οι σωματικές δυσχέρειες. Στέλνουν ένα μήνυμα αγωνιστικότητας και ηθικής δικαίωσης που διδάσκει ότι η δύναμη του μυαλού και η προσήλωση στο στόχο ξεπερνούν τις δυσκολίες που επιφυλάσσει η σκληρή πραγματικότητα. Επίσης, αναγκαία θεωρείται η επιμονή και η υπομονή, καθώς η επίτευξη του στόχου απαιτεί συστηματική προσπάθεια, γεγονός που θα καταστήσει το φαινομενικά ανέφικτο, εφικτό. Τέλος, αποστέλλουν μήνυμα σεβασμού της διαφορετικότητας, ως πηγή εμπνευσης και δημιουργίας, πράξη που δικαιώνει και αποθεώνει την ανθρώπινη ύπαρξη.
- A3³.** Τα κείμενα αναφέρονται στα αθλητικά πρότυπα που αποτελούν πόλο έλξης και επηρεάζουν με το παράδειγμά τους τους νέους κυρίως ανθρώπους. Το πρώτο κείμενο εστιάζει στους παραολυμπιονίκες που μέσα από την υπέρβαση φυσικών εμποδίων αναδεικνύονται πρωταθλητές και πηγή εμπνευσης και δράσης για κάθε άνθρωπο. Στον αντίποδα όμως αυτών βρίσκονται αθλητές, σύμφωνα με το δεύτερο κείμενο, οι οποίοι αποδείχτηκαν κατώτεροι των

¹ Η ερώτηση αυτή ακολουθεί τις «Οδηγίες για τη διδασκαλία της Νέας Ελληνικής Γλώσσας της Α΄ τάξης Γενικού και Α΄ τάξης Εσπερινού Γενικού Λυκείου για το σχολικό έτος 2012-2013».

² ό.π.

³ ό.π.

προσδοκιών και η πορεία τους στη ζωή δεν ήταν αντίστοιχη με εκείνη του στίβου. Με τη στάση τους διέψευσαν τις ελπίδες, τα συναισθήματα και την εμπιστοσύνη που εκφράστηκε στο πρόσωπό τους.

- B1⁴.** Η τέταρτη παράγραφος αναπτύσσεται με τη μέθοδο των **παραδειγμάτων**. Συγκεκριμένα ο αρθρογράφος χρησιμοποιεί παραδείγματα από το χώρο του αθλητισμού (Άρμστρονγκ, Σίμπσον), αθλητές οι οποίοι, ενώ αποτελούσαν πρότυπα επιτυχίας και ήθους, ενεπλάκησαν σε φόνους και χρησιμοποίησαν αθέμιτα μέσα για την επίτευξη της νίκης και έτσι αποκαθλώθηκαν στη συνείδηση της κοινής γνώμης. Συγκεκριμένα τα παραδείγματα εντοπίζονται στο χωρίο «Οι περισσότεροι τρελαθήκαμε ... οργανωμένο σχέδιο».

Με τη χρήση των παραδειγμάτων ο αρθρογράφος επιτυγχάνει την εκλαΐκευση των νοημάτων, γεγονός που καθιστά το κείμενο προσίτο στο ευρύ κοινό, προσδίδει παραστατικότητα, αμεσότητα στο λόγο και με παραδειγματική αναφορά σε γεγονότα που θεωρούνται προσφιλή στους νέους, επιθυμεί να σκιαγραφήσει την ευκολία κατάρριψης των προτύπων στη σημερινή κοινωνία.

- B2⁵.** ή => διάζευξη
επομένως => συμπέρασμα
επιπλέον => προσθήκη
όμως => αντίθεση
επειδή => αιτιολόγηση
- B3⁶.** βρεθεί σκάρτος => αποδειχθεί ανήθικος, αναξιόπιστος
θέλουν να περνιούνται για έξυπνοι => θέλουν να θεωρούνται έξυπνοι, επιθυμούν να προβάλλονται ως άτομα υψηλής νοημοσύνης, να παρουσιάζονται ευφρείς
έχουν κάνει του κόσμου τις οικονομικές απάτες => έχουν κάνει αμέτρητες οικονομικές απάτες, έχουν εμπλακεί σε ποικίλα οικονομικά σκάνδαλα
οι περισσότεροι τρελαθήκαμε => οι περισσότεροι νιώσαμε έκπληξη, συγκλονιστήκαμε
έβγαλε του κόσμου τα λεφτά => κέρδισε αμύθητα ποσά, συγκέντρωσε υπέρογκο πλούτο
- B4⁷.** α. β. δ. => ποιητικά
γ. ε. => αναφορικά

⁴ Έκφραση-Εκθεση για το Γενικό Λύκειο, τεύχος Α', Χρ. Τσολάκης, Κυρ. Αδαλόγλου, Άβρα Αυδή, Έλ. Λόππα, Διον. Τάνης, σελ. 69.

⁵ Έκφραση-Εκθεση για το Γενικό Λύκειο, τεύχος Α', Χρ. Τσολάκης, Κυρ. Αδαλόγλου, Άβρα Αυδή, Έλ. Λόππα, Διον. Τάνης, σελ. 272-273.

⁶ Έκφραση-Εκθεση για το Γενικό Λύκειο, τεύχος Α', Χρ. Τσολάκης, Κυρ. Αδαλόγλου, Άβρα Αυδή, Έλ. Λόππα, Διον. Τάνης, σελ. 96-99.

⁷ Έκφραση-Εκθεση για το Γενικό Λύκειο, τεύχος Α', Χρ. Τσολάκης, Κυρ. Αδαλόγλου, Άβρα Αυδή, Έλ. Λόππα, Διον. Τάνης, σελ. 44-47.

Γ⁸. Παραγωγή λόγου

Πρότυπα σε ... κρίση

Η εφηβεία είναι μία περίοδος διαρκών αναζητήσεων, υπαρξιακών προβληματισμών και γενικότερα έντονων ανησυχιών τόσο για θέματα προσωπικά, όσο και κοινωνικά. Ο έφηβος ψάχνοντας να βρει τις συντεταγμένες του στον κοινωνικό χώρο, αγκιστρώνεται από ανθρώπους που αποτελούν πρότυπο και μιμείται τη συμπεριφορά τους. Σε μια εποχή, όμως, όπου κυριάρχει το χυδαίο και το επιφανειακό, όπου είδωλα γκρεμίζονται και οι αξίες ρευστοποιούνται, ο έφηβος στέκει ανερμάτιστος κάτι που σαφώς επηρεάζει αρνητικά την ψυχοσύνθεσή του.

Α΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ

Επίδραση των αρνητικών προτύπων στην ψυχοσύνθεση των εφήβων:

- Η κυριαρχία του καταναλωτικού προτύπου οδηγεί τον έφηβο σ' έναν υλιστικό μονόδρομο απομακρύνοντας τον από πνευματικές αναζητήσεις.
- Η με κάθε τρόπο αναρρίχηση στην κοινωνική πυραμίδα και το ανελέητο κυνήγι του χρήματος, που έχει αναχθεί σε υπέρτατο πρότυπο, οδηγούν τον έφηβο στην υιοθέτηση τυχοδιωκτικών συμπεριφορών που δε συνάδουν με το ήθος, την άμιλλα, την τιμιότητα.
- Η βία που αθρόα εκπέμπεται από τα ΜΜΕ και βιώνεται ως πάγια πρακτική στην καθημερινότητά μας, καθιστά τον έφηβο σκληρό, αδιάλλακτο.
- Οι διάφοροι τηλε-αστέρες, που υπερπροβάλλονται από τα ΜΜΕ, δημιουργούν στον έφηβο την αίσθηση ότι το διαβατήριο της κοινωνικής καταξίωσης είναι το «δήθεν», η «φτιασιδωμένη ομορφιά», η «ρηχότητα» και όχι η σκληρή εργασία.
- Πολλοί αθλητές – πρότυπα, μέχρι πρότινος, ήθους, επίμοχθης προσπάθειας, πειθαρχημένου βίου – καταφεύγουν στα αναβολικά για να κερδίσουν φήμη, δόξα, χρήμα. Έτσι, γκρεμίζεται για τον έφηβο το «ευ αγωνίζεσθαι» και ο ίδιος συνειδητοποιεί ότι τα πάντα πουλιούνται και αγοράζονται.

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ

Η κοινωνία μας, λοιπόν, παράγει και προάγει σε μεγάλο βαθμό αρνητικά πρότυπα, τα οποία δημιουργούν στον έφηβο το αίσθημα της απογοήτευσης και τον απομακρύνουν από ευγενείς αξίες και ιδανικά. Ωστόσο, υπάρχουν φορείς που μπορούν να οδηγήσουν τον έφηβο σε γόνιμους προβληματισμούς και να τον βοηθήσουν να υιοθετήσει υγιή πρότυπα.

⁸ Έκφραση-Έκθεση για το Γενικό Λύκειο, τεύχος Α΄, Χρ. Τσολάκης, Κυρ. Αδαλόγλου, Άβρα Αυδή, Έλ. Λόππα, Διον. Τάνης, σελ. 122-130.

Β΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ

Φορείς που θα βοηθήσουν τους έφηβους να υιοθετήσουν υγιή πρότυπα:

- Η οικογένεια με το θετικό της και έμπρακτο παράδειγμα μπορεί να μεταγγίσει στα μέλη της αξίες όπως ο σεβασμός, η αγάπη, ο αλτρουισμός, η συνεργασία – αξίες που θα αποτελέσουν πρότυπο συμπεριφοράς.
- Σε ευρύτερο πλαίσιο το σχολείο, ως δευτερογενής φορέας κοινωνικοποίησης, οφείλει να μυήσει τους έφηβους μαθητές σε ιδανικά όπως η γνώση, η φιλοπατρία, η ανεκτικότητα, η εργατικότητα, η αξιοκρατία.
- Οι πνευματικοί άνθρωποι με το ήθος και την εν γένει στάση τους μπορούν να μεταλαμπαδεύουν στους έφηβους το πρότυπο του αγωνιστή που συνδυάζει λόγια και έργα, που μάχεται για το συλλογικό καλό, που με σημαία τη γνώση και το επιχείρημα προσπαθεί να θεραπεύσει τις δυσλειτουργίες της κοινωνίας.
- Τα ΜΜΕ, ως ο ισχυρότερος ανώνυμος παιδαγωγός, μπορούν μέσω ποιοτικών εκπομπών, συνεντεύξεων με ανθρώπους του πνεύματος να προσανατολίσουν τους έφηβους σε υγιή πρότυπα.
- Οι διάφορες περιβαλλοντικές οργανώσεις (WWF, GREENPEACE, Αρκτούρος κ. λπ.) μέσα από την δράση τους έχουν τη δύναμη να μεταδώσουν στους έφηβους το πρότυπο του οικολόγου που αγωνίζεται για το μέλλον του πλανήτη.
- Οι ανθρωπιστικές οργανώσεις (UNICEF, Γιατροί Χωρίς Σύνορα, Διεθνής Αμνηστία) μέσα από καμπάνιες και μεθοδευμένες ενέργειες μπορούν να εμπνεύσουν τους έφηβους και να τους ωθήσουν στο δρόμο της ανιδιοτελούς προσφοράς, της αγάπης προς τον πλησίον, της ανθρωπιάς.

Επίλογος

Η προβολή των αρνητικών προτύπων στιγματίζει τη νεολαία και την κατευθύνει στη διαμόρφωση μιας κοινωνίας που χαρακτηρίζεται από την έλλειψη των ηθικών αξιών και την ψυχική ανελευθερία των μελών της. Αναγκαία λοιπόν θεωρείται η συμβολή των φορέων κοινωνικοποίησης που θα διαμορφώσουν τον αξιακό προσανατολισμό του εφήβου προβάλλοντας τα κατάλληλα πρότυπα ανθρωπισμού και ηθικής σε μια κοινωνία όπου η ψυχική και πνευματική γυμνότητα του ανθρώπου είναι μεγαλύτερη από ποτέ άλλοτε.